Ч. 274 (13.473). Львів, середа 18. жовтня 1933. [illegible] ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 довяр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кінець Ліґи Націй?

З приводу виступу Німеччини з розбройної конференції і Ліґи Націй та проголошення в Німеччині плебісциту.

Львів, 16. жовтня 1933.

Історичні хронікарі записали в суботу нову дату до історії післявоєнної Европи. 14. жовтня 1933. року Німеччина виступила з женевської розбройної конференції та з Ліґи Націй. Ця дата вяжеться тісно з трьома попередніми: Передовсім 16. X. 1925 року поміж побідними державами й Німеччиною підписано пакт у Льокарно, який започаткував міжнародню співпрацю Німеччини в рямцях післявоєнних правних відносин, з ретрифікацією частини тих відносин (т. зв. рейнський пакт про ненарушність франко-німецької границі) та з уможливленням Німеччині боротися за зміну деяких інших фактів післявоєнної політичної дійсности (потвердження права до вимоги мирної ревізії німецьких кордонів на сході, можливість дальшої боротьби за практичну рівноправність).

Другою історичною датою, що була послідовним наслідком Льокарна, був день 10. вересня 1926 р., в якому Німеччина вступила до Ліґи Націй, надаючи таким робом тій міжнародній установі, що була до того часу товариством побідників, характер міжнародньої орґанізації для посередництва й вирівнювання інтересів усіх без виімку держав, на принципі їхньої рівности.

Врешті третя дата: 11. грудня 1932 року розбройна конференція, до якої — до речі — належить (здається) 55 держав світа, ствердила урочисто право Німеччини до рівности в ділянці зброєння. Після тих трьох дат повинна була прийти четверта: признання права практично застосувати рівність зброєння — або через редукцію збройних сил т. зв. високоозброєних держав до рівня збройної сили Німеччини, або через дозвіл Німеччини дозброїтися, або частинним розброєнням одних і дозброєнням других. Та ця 4-та послідовна постанова не прийшла. Колиж Німеччина натискала й пригадувала, що лишилася у Женеві чейже виключно з уваги на згадану резолюцію великодержав з грудня мин. року, Франція, Анґлія і Зл. Держави Півн. Америки створили спільний фронт, який видумав нову формулу, оперту на старій святій засаді Ліґи Націй: усі „дразливі“ справи, супроти яких побідні великодержави (головно Франція) твердо не хотять змінити свого становища, — відкладати „ад калєндас ґрекас“. Так і цим разом придумано 8-літній термін, з якого перших 4 роки булиб „часом проби“, а від 5-го почалась би реалізація розбройного пляну — покищо ще несприцизованого. Фактично значило би це відсунути цілу історію покищо на дальших 4 роки, підчас яких ішли би безконечні торги з одним пророчистим змістом: Франція все одно не тільки не розброїться, але буде дальше зброїтися, а Німеччині все одно ніколи на дозброєння не дозволить...

Витворився став справді дивоглядний. Цілий культурний світ слушно згори протестував проти міжнародньої санкції на збільшене зброєння якоїнебудь держави. Одночасно всі признавали слушність німцям, що признаючи їм політичну і моральну рівність через передачу їм постійного місця в Раді Ліґи Націй, а не даючи їм практичної рівноправности, це комедія, яка німців ображує і дратує. З другого-ж боку психольоґічно цілком зрозуміло, що аґресивність і ексклюзивність гасел побідного в Німеччині націонал-соціялізму мала ще дужче защукуватися всім тим щирим чи нещирим великодержавницьким пацифістам і антимілітаристам, які під натиском міжнародньої опінії може й згодилися би бодай припинити збройневі перегони.

Повстало заворожене коло, в якому німці справді мусіли почувати себе дуже глупо й нія-ково. Не слід теж забувати, що втримування престіжу перед своїми земляками — це питання екзистенції націонал-соціялістичного уряду. Тимчасом зимовище трівали в Женеві ялові наради, тим більше той престіж був загрожений: час працював тут проти німців, та зокрема проти нинішньої німецької влади. Колиж поголоска, що Зл. Держави Півн. Америки відірвалися від франко-англійського фронту, показалася фальшивою і стало ясно, що Німеччина стане перед новим доконаним фактом — вона випередила його, демонстративно покинувши Женеву.

Такого кроку ніхто не сподівався і тому в цілому світі зробив він величезне враження. Почуваючи силу льоґіки за собою, німецький уряд зумів використати ситуацію для актуалізації своїх вимог на внутрішньому краєвому терені, зміцнити свою позицію через відклик до народу за апробату та зактуалізувати проблєму розброєння у цілому світі, обвинувачуючи великодержави в облуді та протестуючи проти принизливого трактування. Таким робом крок Німеччини був дійсно зручний, ефектовний і мабуть політично доцільний. Покаже це, щоправда, щойно недалека будучність, але вже нині можна висловити сумнів у вартість воєнних алярмів, які з приводу німецького рішення піднімає французька — і за нею польська — преса. На виступ Німеччини з Ліґи Націй треба радше глядіти, як на дипльоматичний маневр. Підкреслює це офіціяльна заява уряду й промова Гітлера, позбавлена всяких войовничих ноток. Мабуть не довго треба буде ждати на появу посередників, які схотять рятувати не німецькі зброєння, а — Ліґу Націй. Бо нема певне одиниці на світі, яка повірилаб, що та установа може істнувати — без Зл. Держав, Японії і — Німеччини!

Тому суботняшній виступ Німеччини безперечно поставить руба питання екзистенції тієї женевської установи і практичної її потреби. З того погляду німецька постанова має справді величезне значіння, — далеко більше, ніж з погляду воєнних алярмів.

На нашому господарському фронті.

НАРАДА В „УКРАЇНБАНКУ“.

Конференцію представників Українбанків скликав Центробанк на 14. ц. м., год. 10. передполуднем у салі Т-ва „Бесіда“ у Львові при вул. Рутовського ч. 22. Були на ній представники 42-ох наших банків.

Наради відкрив голова Надз. Ради Центробанку д-р Михайло Волошин, зясувавши в короткій та річевій промові теперішній валютовий хаос у світі і в нашім краю зокрема. Голова згадав про наради, які в цій справі вели представники всіх наших економічних централь та виказав безпідставність якихнебудь закидів кооперативному проводові. До Президії конференції покликав през. д-ра Костя Левицького, д-ра Івана Блажкевича з Дрогобича та дир. Дениса Коренця зі Львова.

Д-р К. Левицький мав ширший реферат про обставини на валютовім світовім ринку, про наслідки спадку курсу доляра для нашої кооперації, про наради у валютових справах відпоручників усіх наших фінансових централь, про звідомлення, які в тій справі висилав Центробанк нашим Українбанкам у краю та про становище проводу нашої кредитової кооперації щодо льокат і позичок в амер. долярах. Накінець поставив під дискусію і вирішення напрямні тези нашої валютової політики.

У дискусії над рефератом промовляли: д-р Іван Блажкевич, обговорюючи подрібно кожну тезу; він був проти того, щоби приймати вкладки в золотих у золоті або долярів у золоті; о. Кулик зі Зборова говорив про доцільність дискусії: дир. Денис Коренець про потребу Економічної Ради; д-р Волод. Калуський про правне становище щодо долярових зобовязань; інж. Ю. Павликовський про задовження селян; дир. Щасний Соколовський про шкідливість статтей на валютові теми, поміщуваних в наших денниках, які вводять ще більший неспокій у нашім громадянстві; далі на ту саму тему говорили: дир. Ярослав Колтунюк, інж. Ольховий і дир. Харамбура про позички у золотовій валюті в золоті.

Після дискусії присутні приняли деякі постанови, а саме: Зваживши хаотичні обставини, що проявились **на валютовім світовім ринку** та затяжно проволікаються, чергова конференція представників наших Українбанків у Львові в дні 14. жовтня 1933 р., **приняла такі напрямні постанови щодо валютової політики:**

I. Полишаються у нас надалі **обі обігові валюти:** державну польську валюту **золотих і** північно-американську валюту **долярів — до** льокат (вкладок) і уділювання кредитів.

II. Вкладникам **не дається засадничо запоруки** за курс американського доляра або якоїнебудь іншої валюти, а полишається інтересованим вибір валюти льокат.

Це є становище правне і банкове, що вкладки виплачується **валютою вкладки, а ніяким курсом.**

III. Приймається виїмково на льокати (вкладки) **також валюти: польських золотих** у золоті і **американських долярів** у золоті.

IV. А приймаючи ці валюти, що не є у нас валютами обіговими, треба застерегти **виплату їх обіговою валютою** золотовою, або обіговими долярами, по курсі дня виплати.

V. Впроваджуючи валюти як III. на льокати, треба постаратися, щоби їх **покрити відповідною квотою таких-же позичок.**

VI. Кредити **в обігових** долярах забезпечується декларацією, що сплата має наступити по курсі одержаної виплати, так, щоби довжники віддавали позички у дійсній вартості позиченої валюти.

VII. Цієї тези треба придержуватися також і супроти тих довжників, **що раніше побрали долярові кредити у вищому курсі,** бо не можна допустити, щоби довжник збогачувався коштом позичаючого.

VIII. Давним вкладникам, що вложили свої льокати перед заломанням курсу американського доляра, **годиться вирівнювати курсову ріжницю** по біляновій спроможности, без **зобовязання** правного.

Другий реферат про справу організації **Українських** Райфайзенок та дотеперішнє веденння дрібної ощадности та потребу поширення акції в тій справі виголосив дир. Остап Луцький.

В дискусії над тим рефератом промовляли: дир. Щ. Соколовський зі Стрия, дир. Роман Харамбура з Яворова, о. Кулик із Зборова, дир. Ол. Кос з Білої, дир. В[illegible] [illegible] з Городка Ягайл., після чого нарада [illegible] низку резолюцій в тих справах.

Правлячий епископ-українець на Волині.

Як нас повідомляють з добре поінформованих кругів, премієр Єнджеєвич звернувся до Св. Синоду Прав. Церкви з меморіялом, у якому поставив вимогу обсадити волинську катедру, що досі була разом з варшавською занята митрополитом Діонисієм, окремим епископом. Премієр застерігає собі порозуміння щодо особи кандидата. Кружляють чутки, що волинську катедру мав би обняти гродненський архиепископ Олексій (Громадський), холмщак по походженні.

Досліди над преісторією Східної Галичини.

2. Нахідки унетицького типу і висоцька культура.

Д-р Т. Сулімірський займається головно нахідками унетицького типу. Унетицька культура займає у вчасну бронзову добу великі простори середущої Европи, сягаючи між іншими на Чехію і Шлеськ. Розпадається вона на кілька окремих місцевих груп, а одна з них то група шлесько-моравська. Від неї теж перейшли до нас бронзові вироби, що їх автор вважає унетицькою культурою, яку можна датувати тут на час від 1700 р. до 1500 р. перед Христом, отже на вчасну бронзову добу. Для усталення нової культури вважає автор вистарчаючим появу декількох типових бронзових виробів, хоч виразно стверджує цілковитий брак характеристичної кераміки. На тій підставі вважає автор унетицьку інвазію тільки культурною, а не етнічною, що зрештою рівнозначне. Бо чейже культура в преісторичному розумінні є матеріяльним виразом етнічної групи, коли говоримо про культурну інвазію, то це рівнозначне з етнічною інвазією. А в тому випадку мав би цілковиту слушність автор, якби говорив тільки про культурні впливи, чи пак про торговельні звязки.

Дальші розкопки, які кожного року приносять нові матеріяли, можуть причинитися до потвердження тези Я. Пастернака про істнування унетицької культури на наших землях, про яку покищо говорити годі.

Окрім нахідок унетицького типу займається автор ще пізньою (другою) хвилею культури шнурової кераміки, яку зовсім слушно датує на І. бронзову добу. Коротко займається теж кінцевою фазою культури мальованої кераміки, що її репрезентувала людність, імовірно середземного походження. Попри те вчисляє ряд камяних топірців і мідяних сокирок, що їх можна причислити до вчасно-бронзової доби.

На підставі вичислених памяток стверджує автор, що Східна Галичина була в часи власної бронзової доби, себто в рр. около 1700—1500 перед Хр. краєм досить густо заселеним. Твердження це є в дослідах преісторичних нове, бо досі деякі преісторики, як Л. Козловський і В. Антоневіч були тої думки, що наслідком погіршення кліматичних відносин, наш край опустів у тому часі.

Праця тратить на прозорости через поділ її на дві частини: на власний матеріял і музейний. Через те важче читачеві орієнтуватися в аналізі виробів обговорюваної культури.

Часи пізньої бронзової залізної доби (800—500 р. перед Хр.) у Східній Галичині старався виснити Т. Сулімірський у своїй великій студії п. з. „Культура висоцька". (Краків 1931). Назва цієї культури пішла від місцевости Висоцько в брідському повіті, де автор розкопав в 1929 р. погребище, яке достарчило йому матеріялу для докладного простудіювання культурних відносин в ті часи. Висліди тої праці можна представити коротко ось як:

На територію Сх. Галичини, заняту кіммерійськими племенами, входить напереломі III. і IV. бронзової доби (1200 р. перед Хр.) від полудня крізь проваллля Карпат трацька інвазія, що займає простір аж до Дністра. Рівночасно від заходу входить у північну частину нашого краю людність з т. зв. лужицькою культурою. Це перша хвиля напору цієї людности, що займає в IV. бронзову добу околицю Сокаля. Дещо пізніше входить сюди нова хвиля тої самої людности, яка перейшла поза Буг і тут дала початок мішаній групі, т. зв. культурі висоцькій. Складається вона з елементів кіммерійської людности і нових елементів лужицьких.

Племя, що залишило великі погребища в селах Висоцьку і Чехах брідського повіту це осілі хлібороби, що примістилися на частині північно-західного Поділля. В дальшому поширюванні осель на південний схід здержали їх скитські кочевики, які перли до нас з надчорноморських степів саме в тому часі. В час свого побуту в Галичині проходить людність висоцької культури довготревалий розвій і розцвіт, почавши від 800 р. до 500 р. перед Христом і занепад аж до часів коло народження Христа. Причиною занепаду були затяжні бої з напираючими скитськими племенами, а також наступ якогось прегерманського племени від північного заходу, що залишило по собі т. зв. скринкові гроби. Людність зубожіла, може частинно відступила, одначе здебільша залишилася на місці підлягаючи з черги володінню інших племен, що саме в часах коло народження Христа входили від північного-заходу і від півдня на врожайні простори Східної Галичини.

Д-р М. Смішко.

(Продовження буде.)

Лесь Курбас піде під суд за „ухили".

Мин. тижня могли наші читачі чути у вечірній авдиції радія на хвилі з Харкова характеристичну промову, що осуджувала дотеперішню діяльність нашого відомого режисера Леся Курбаса, довголітнього директора театру „Березіль". У цій промові офіціяльно стверджували, що Л. Курбас, не зважаючи на рішні зазиви та осторогн, за останні три-чотири роки робив щораз більші „ухили" і згрішив проти принципів пролетарського мистецтва, зясованих Леніном. За ці „ухили" Курбас піде під суд, на якому буде мусіти боронитись проти поставлених йому закидів. Одночасно йому відбирають провід театру „Березіль".

Цей присуд є одним із безлічі інших, видаваних комуністами останніми часами на українців на всяких чільніших становищах. Відомо, що при організації театрів у СРСР ніяка пєса не входить у репертуар, коли вона не перейшла заздалегідь комуністичної цензури; крім цього ролю цензорів грають усі члени театру, де кожний робітник-машиніст має не менший голос від директора і що обсуджують кожну пєсу на пробах і після її вистави. Довгими роками вважали Курбаса у „Березілі" „своїм" ; факт, що він увесь час займав своє становище, можна пояснити тільки тим, що він підчинявся „офіціяльній лінії". З одного боку вихвалювали Курбаса за заслуги для пролетарського театру і він ставив революційні агітки, а другого нараз осуджують його як контрреволюціонера.

Навіть примхи царів-самодержців не були такі безглузді і такі часті!

—o—

Голод засобом більшовицької політики.

Міродатні кола в Берліні одержали з Радянської України автентичні звідомлення про голодову катастрофу, що охопила величезні простори цього краю. Число померших з голоду доходить до 6 міліонів, що дає 15 прц. загалу населення. Коло 9 міліонів населення покинуло дотеперішні свої оселі і пішли глядіти щасливіших сторін. Найбільше проріділося населення в районі Винниці та Чернигова.

Радянський уряд створив окрему комісію, що має кольонізувати пусті околиці корінними москалями і жидами. Урядові радянські кола стверджують скромно, що наслідком голодової катастрофи вмерло два міліони людей.

Признання для німецького уряду.

БЕРЛІН, 16. 10. ПАТ. Надпрезидент бранденбурської комісії Кубе виголосив учора в Нойбентов на східному пограниччі промову, в якій м. і. заявив: Східне пограниччя все відчувало важкі удари, які версайський трактат завдавав Німеччині. Щойно націонал-соціялістична революція кинула тим землям надію на краще. Тому з особливим признанням повитали виступлення Німеччини зі Союзу Народів і відкликання німецького делегата з розброєної конференції. Німеччина не може довше терпіти, щоби трактували її як народ нижчого ряду. Мир запанує тільки тоді на світі, як Німеччина осягне рівноправність.

—o—

КОМУНІКАТ Української Парляментарної Репрезентації.

Дня 11. жовтня ц. р. відбулося засідання Клюбу, на якому обговорено:

1) Новий клюбовий правильник.

2) Справу т. зв. шкільних саботажів (про це друкується окремий комунікат).

3) Принято до відома резигнацію з посольського мандату п. Володимира Кохана.

4) Доручено всім послам і сенаторам взяти участь у національній жалобі в дні 29. жовтня ц. р. Президія Клюбу повідомить усіх своїх членів про місце участи окремим письмом.

Нашу працю в надходячій сеймовій сесії обговориться на найближчому засіданні Клюбу.

ЗА ПРЕЗИДІЮ У. П. Р.

Д-р Дмитро Левицький вр. голова.

Дмитро Великанович вр. секретар.

*

КОМУНІКАТ.

Українська Парляментарна Репрезентація заслухавши звіту з місць у справі т. зв. шкільних саботажів, з яких то звітів виявилося, що в деяких повітах стверджено вже випадки провокації, доручила членам Клюбу обговорювати шкідливість цих засобів боротьби згідно з резолюціями Центрального Комітету партії з дня 30. вересня ц. р. на всіх нарадах та вічах в краю.

Президія

Української Парляментарної Репрезентації.

—o—

Ревізії й арештування.

АРЕШТУВАННЯ В КОМАРНЯНЩИНІ.

З кінцем вересня ц. р. розкинено в багатьох селах Комарнянщини летючки ОУН із зазивом до боротьби проти польської школи, а в деяких школах незнані справники вибили вікна. Вислідок того поліція перевела ревізії у громадах: Якимчиці, Чуловичі, Городжани Вел. і Мала, Новосілки Оп., Ричигів, Колодруби, Поверги, Тершаків, Підзвіринець, Лівчиці та Андріянів. Ревізувала у свідоміших громадян, а в першій мірі у голов читалень „Просвіти", в яких нічого підозрілого не найшла.

Після того поліція арештувала: в Якимчицях: мгр-а А. Хлопецького (який саме в часі, коли розкидувано летючки, був у Львові, де здавав останній правничий іспит), Василя і Миколу Ковтунів та Мих. Бокала; в Підзвіринці: Михайла Дуду, Павла і Миколу Хабалів; у Татаринові: Михайла Росяка й Івана Бугеру; в Чуловичах: Миколу Поповича, Михайла Маляра, Андрія Білика, Івана Марчишина, Григорія Пастернака та Василя Шутку (старшого господаря-анальфабета).

В неділю 8. X. вечором по гучній забаві у газдога в Якимчицях і по суперечці між братами газдого Гр. Андрушка хтось вистрілив через вікно до того останнього. Почались дальші ревізії й арештування. По переведенні ревізії в домі посла Гр. Тершаківця в його неприсутности та в домі студ. Івасика у Ставчанах поліція додатково арештувала студ. Івасика, який разом з іншими арештованими сидить тимчасово в арештах гор. суду у Комарні.

Першим чотирьом арештованим з Якимчиць доручили вже постанову слідчого судді в Самборі про розпочате слідство і завісили над ними тимчасовий арешт, закидуючи їм злочини з арт. 154 § 2. к. к. (поширювання летючок ОУН).

ДАЛЬШІ РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В РАВЩИНІ.

Дня 6. жовтня ц. р. перевела поліція з Потелича ревізію у п. Гілярія Козака, у Мастикаша і в кафлярській фабриці п. Льва Іванкевича. У фабриці перевели особистий трус у всіх робітників. Слід підчеркнути, що щойно 8. жовтня доручила поліція судове рішення чи так дозвіл на переведення ревізії, яку вона переводила в кооперативі „Єдність", чит. „Просвіти", Т-ві „Сокіл" і в деяких громадян у дні 3. жовтня, отже щойно по 5 днях.

Дня 9. жовтня перевела поліція вдруге ревізію в о. декана Дороцького Михайла й арештувала його сина, студ. техніки Богдана Дороцького.

Того самого дня перевела поліція ревізію в о. Мигаля Василя, пароха у Камінці Старе Село. При ревізії забрали якийсь реферат і знимки пок. Данилишина і Біласа та арештували його дочку Ірену, абсольвентку гімназії.

Тогож дня перевела поліція з Гребенного ревізію у п. Біркового Льонгина в Селиськах й арештувала його.

Того самого дня перевела белзецька поліція ревізію у Скиби Стаха в Любичі Свять та в Мастикаша з Любичі Кулайців. Обох арештували. Рівночасно того самого дня перевела любицька поліція цілу низку ревізій у Любичі, між іншими в о. Заяця Гната, Козюпи, Луцейка та інших.

Дня 12. жовтня рано перевела равська поліція у присутности команданта „Стшельця" та ще одного члена ревізію у неприсутнього дома Зеленого Василя, ученика 8 кляси гімназіяльної; по переведеній ревізії забрали його зі школи підчас шкільної науки і відставили до поліційних арештів у Раві Р.

Слід замітити, що з арештованих у минулому тижні передали і в лєтючках до диспозиції львівського суду Жолондка Гедора, Кибу Стаха і Мастикаша з Люби, Стасіва Ярослава з Тенетиськ, Микиту Гринину, Євгена Вербяного і Василя Вербяного з Корнів та кількох інших. Мигалівну Ірену передержують у судових арештах в Раві Руській.

РЕВІЗІЇ В САМБІРЩИНІ.

В ночі з 5. на 6. ц. м. розкинув хтось по деяких селах Самбірщини летючки О. У. Н. У звязку з тим 7. ц. м. самбірська поліція перевела цілу низку ревізій в осіб, підозрілих у приналежности до ОУН в самому Самборі і в деяких селах повіту; а саме в Самборі у Гошки Ярослава, студ. прав, Стебельського Романа, укін. семинариста та Ярослава Кривенка, студ. техніки; в Бикові у Віктора Сабата, абс. торг. школи та інших; в Луці в Ощипка Івана, укінч. семинариста, Білинського Осипа, гончаря та Чайківської Анелі, учительки. Крім того переведено ревізію в Татарах у батька Стебельських, який там учителює. Покищо нікого не арештували. Після цих ревізій у селах, де були ревізії, а також в інших, як нпр. у Волощі й Сокирчицях, хтось постягав зі шкільних будинків державні емблеми та понищив внутрі класи портрети і замісць них нарисував на стінах тризуби. Всі ті села обїхав після цих подій самбірський староста та зарядив сторожу коло шкільних і громадських будинків.

Смерть Опанаса Сластіона.

Ще 24-го вересня помер у Миргороді славний український мистець Опанас Юрович Сластіон, після ускладнень від важкої дифтерії. Щойно нині дійшла до нас ця сумна вістка. О. Сластіон, сам син маляра, народився у 1855 р. на Таврії, в м.

Бердянщі. Юнаком виїзджає до Петербурга, де стає учнем маляря, потім до школи „Общества поощренія художеств“, а звідти до Академії Мистецтв, де вчився разом з іншими нашими малярами: Васильківським, Самокишем, Крижицьким, Мартиновичем та іншими.

У Петербурзі живе Сластіон до 1900 р.; тоді запрошують його на директора миргородської керамічної школи, де він працює повних 30 літ. В останніх часах був він співробітником Української Академії Наук і діставав від радянського уряду персональну пенсію. Ще цього літа був він у Харкові, де, як були звістки, мав намір списати чи викінчити свої спомини за кількадесять літ.

О. Сластіон залишив кілька тисяч малюнків, найбільше нарисів побутових типів від 1877 р. до останньої доби. Усе своє життя присвятив він змаганню за рідне мистецтво, яке щойно від останньої революції почало завойовувати собі щораз поважніше місце між мистецтвами великих народів. Сластіон містив теж велику силу статтей у пресі, розвідок у журналах, брав участь у ріжних експедиціях за етнографічними матеріялами (його праці над кобзарями), давав численні принагідні ілюстрації і вів велику педагогічну працю, виховуючи сотні культурних робітників, інколи першорядних майстрів. Він був у свій час

організатором клюбу „Українських художників“ у Петербурзі і завдяки його заходам появилися такі видання репродукцій як „Гість із Запоріжжа“ Ф. Красицького і ін. Сластіон піддавав українські теми ріжним нашим мистцям і працював у ріжних наших ілюстрованих видавництвах.

—o—

Промова мін. Ґебельса.

БЕРЛІН. 16. X. ПАТ. В часі відкриття памятника в честь полеглих у сепаратистичних боях у надренській місцевости Гонеф, міністр Ґебельс виголосив промову, в якій вказуючи на переломовий характер теперішнього моменту, заявив, що німецький уряд не відступить від чести і прав до життя німецького народу. Кличемо голосно, щоби чули за Реном, що не хочемо війни. Хочемо миру, але він мусить бути почесний, бо тільки такий мир може бути тревалий. Німеччина не хоче нікого упокорювати, але застерігається проти упокорення від інших. Вона готова забути минуле, якщо зроблять те саме інші. Як держава внутрі сильна Німеччина дає більшу ґарантію европейського миру, ніж якби була слаба. Слаба Німеччина тільки дразнить сусідів шукати її коштом сатисфакції. Оскільки діло в домаганні чести і рівноправности, то вся Німеччина тут згідна. Повагам ми готові додержати умов, які ми підписали, говорив Ґебельс, але ніхто не може від нас домагатися підпису під умовами, яких сповнити ми не всилі. Дальше промовець запевняв, що 12. листопада німецький нарід стане масово за своїм канцлером.

—o—

Знаменито вибраний момент.

ПАРИЖ, 16. X. ПАТ. Берлінський кореспондент „Тан-у“ повідомляє, що ані Союз Народів, ані розбройна конференція не мали ніколи в Німеччині популярности. Теперішній момент уряд републики вибрав знаменито до зірвання з обома тими установами, бо без сумліву більшість народу годиться з урядом у розбройних справах. Тому Гітлер може бути певним, що визначений на 12. листопада плебісцит випаде в його користь. На точці розброєння він може рахувати на цілковиту одноцушність опінії. Із становища закордонної політики плебісцит, на думку кореспондента, дасть Гітлерові подвійну користь: позволить йому спертися на цілому німецькому народі і зміцнити тим шляхом свій авторитет супроти чужих держав, крім того позволить йому зискати ще один місяць часу, що в сьогоднішніх умовинах грає важну ролю. Без плебісциту домагалисяб бодай в Німеччині негайних рішень у справах розброєння або дозброєння. Плебісцит позволить чекати і рахувати на успокоєння опінії за кордоном та на можливість нових переговорів нпр. в рамах пакту чотирьох за посередництвом Мусолінія.

Вимовлено Версаль.

БЕРЛІН, 15. X. ПАТ. Всі щоденники приносять передовиці, присвячені рішенню німецького уряду та промові Гітлера, мотивуючи конечність, в якій знайшлася Німеччина, покидаючи Женеву. Преса критикує гостро поведення держав супроти Німеччини від 15 років. Союз Народів був продовженням ярма, накиненого Німеччині у Версалі.

„Фосіше Цтґ.“ пише, що мін. Саймон не мав зрозуміння для німецької політичної та духової ситуації, і кінчить словами: „Дано відповідь за 14 років Версалю, *вимовлено нарешті Версаль*“.

„Ґерманія“ зазначує, що треба було раз розтяти той ґордійський вузол та що для Німеччини Союз Народів належить до минувшини.

—o—

Що випоминають Німеччині?

ПАРИЖ, 16. X. ПАТ. Понеділковий „Матен“ пригадує, що Німеччина, яка покинула Союз Народів під претекстом, що не може бути трактована як нарід другої кляси, від дня підписання версайського трактату одержала такі уступки: репараційні платности, яких речинець упливав 27. квітня 1921 р., зредукована репараційна комісія вперше пляном Дова в дні 11. квітня 1924 р., вдруге пляном Юнґа 7. червня 1929, опісля з приводу розмов у Газі 21. січня 1930, вкінці в Льозані 9. липня 1932. Наслідком мораторії, оголошеної Гувером 20 червня 1931. р., позволено Німеччині на два принципіяльні ухили від військових клявзуль мирового трактату; наперед підвищенням ефективів „Шуцполіцай“, опісля передречинцевою евакуацією Надренії, укінченою 30. червня 1930 р. Вкінці признано Німеччині в грудні м. р. принцип рівноправности.

Перед відложенням розбройної конференції.

ЖЕНЕВА, 16. X. ПАТ. Ситуація, створена рішенням Німеччини, спонукала предсідника розбройної конференції Гендерсона скликати вчора нараду. Він запросив до себе Поль Бонкура, Саймона та інших делеґатів. Учасники конференції відмовилися дати подрібні інформації, одначе відомо осьщо:

Обмірковувано справу відповіди, яку слід дати на телеґраму Нойрата до Гендерсона. В тій телеґрамі Нойрат звалив відповідальність за невдачу конференції на інші держави, закидуючи їм, що не хотять виповнити своїх розбройних зобовязань. Учасники наради були одної думки щодо того, що телеґраму Нойрата не можна лишити без відповіди. Відповідний текст уложили експерти пополудні. Сьогодні Гендерсон предложить проєкт відповіді головній комісії, а після її апробати вишлеться телеґраму до Берліна.

Далеко більше ускладнена проблема дальшої долі конференції, бо висувають ріжні альтернативи, а саме: продовжувати конференцію без участи Німеччини аж до виладження тексту конвенції, або складення резолюції, що формулує головні основи евентуальної конвенції, після чого конференцію можна відложити аж до прийняття тих основ Німеччиною, або вкінці відложити конференцію на неозначений час. За останньою концепцією заявляється рішучо Італія. За відложенням конференції є також британський делеґат. В американських колах заявляють, що Зл. Держави не виступлять з ніякою ініціятивою. На їхню думку теперішня фаза проблеми приймає характер чисто европейський, тому вони будуть ставитися до неї з резервою.

Наслідком виміни поглядів тимчасом постановлено, що сьогодні на засіданні головної комісії після закомунікування програмового експозе, виголошеного мін. Саймоном у суботу не буде дискусії над тим експозе. З огляду на те, що ріжні делеґати схотять порозумітися з своїми урядами щодо нової ситуації, буде запропоноване відложення нарад головної комісії на короткий час. Якщо комісія на те згодиться, наради будуть відложені на тиждень або два тижні. Щойно пізніше западе остаточне рішення щодо дальшої долі конференції.

Яка буде відповідь Німеччині?

ПАРИЖ, 16. X. ПАТ. Як довідується „Парі Суар“, в тексті відповіді, яку Гендерсон вишле берлінському урядові, великі держави запротестують енерґійно проти закиду, немачеб сильно озброєні держави старалися зберегти свої збройні сили. Гендерсон має теж ствердити, що ті держави мають рішучий намір довести до порозуміння в рамах основ, предложених Саймоном, при рівночасному вдержанні необхідних ґарантій безпеки.

Злучені Держави не тратять надії.

НЮ ЙОРК, 16. X. ПАТ. Державний департамент доручив, як зачувати, Нормановi Дейвісові продовжувати в Женеві розмови в справі спільної акції, якої вимагає теперішня ситуація. В урядових колах Вашингтону підкреслюють, що розбройні справи інтересують Зл. Держави. Уряд Зл. Держав думає, що спільна акція Англії, Франції, Італії й Зл. Держав запевнить успішне polaднання тієї справи.

—o—

Знаменна французька інтерпеляція.

ПАРИЖ, 16. X. ПАТ. Правицевий депутований Тетінґер, як повідомляє преса, має зголосити інтерпеляцію в справі становища, яке займе уряд супроти озброєння Німеччини, та в справі засобів, яких французький уряд думає вжити, щоби вдержати мир в Европі та запевнити безпеку Франції.

Православна Церква та голод на Радянській Україні.

Комунікат Громадського Комітету Рятунку України у Львові.

Український Громадський Комітет Рятунку України у Львові одержав з Канцелярії Св. Синоду Православної Церкви в Польщі письмо з дати 12. X. 1933 р. ч. 9.670 такого змісту:

„З розпорядження Його Блаженства Владики Митрополита і у відповідь на лист Президії Комітету з 3. жовтня ц. р., Канцелярія Св. Синоду цим має шану повідомити Вас, що Його Блаженство не вбачає перешкод до того, щоби православна пастваа Св. Автокефальної Церкви в Польщі, де бажає, 29. жовтня ц. р. помянула жертви голоду на Радянській Україні, відправивши відповідні Богослуження в своїх церквах. Одночасно про це публікується.“ Підписав секретар Св. Синоду Рощицький.

З Канцелярії Св. Синоду вийшло відповідне розпорядження до Епархіяльних Архієреїв.

—o—

Є чи не є директором спілки „Нове Село“?

На маргінесі заперечення п. О. Охрима.

У Львові появляється в українській мові т. зв. „господарсько-політичний“ тижневик „Селянин“, що зве себе органом „табору маршалка Пілсудського“. Цей то тижневик має за завдання паплюжити українські незалежні національні організації. Отже нападає він на наші господарські та культурні організації, нападає і на їх провідників. А вже з особливою насолодою любується цей „орган“ табору маршала Пілсудського у тому, щоби гавкати та брехати на наші політичні організації, зокрема на УНДО.

Зате цей „орган“налогово боронить на своїх сторінках таку організацію як Українська Селянська Партія, яку заснував відомий у нас інжинір Воробець. Як відомо інж. Воробець стоїть на чолі видавничої кооперативи і тижневика „Нове Село“. Це „Нове Село“ є органом т. зв. Української Селянської Партії. Отже „орган“ табору марш. Пілсудського „Селянин“ не тільки бере в оборону „Укр. Сел. Партію“ та „Нове Село“, але й хвалить їх та робить їм рекляму у свому таборі. Словом свій свого піттримує серед своїх.

Дивно нам лише, що членом видавничої кооперативи „Нове Село“ і не тільки кооперативи, але й членом її дирекції є одна людина, яка цього вже кілька разів прилюдно відпекалася. Маємо на думці ревізора з „Ревізійного Союзу Укр. Кооператив“ п. інж. О. Охрима.

П. Охрим між іншим і в останньому свому спростуванні в „Ділі“ з 11. жовтня на пороблені йому закиди в справі господарки у Спілці Українських Агрономів написав таке:

„Неправда, що я є директором ославленої видавничої спілки „Нове Село“, і придивляюся, як орган моєї кооперативи бо саме той Рев. Союз, в якому я є ревізором, натомісць правдою є, що я ще в 1931 р. оголошував у спростуванні в „Новому Часі“ з 11. 5. 1931 р., що я ані з видавництвом, ані з редакцією, ані з партією, що утворилась при тім видавництві не маю нічого спільного і не можу нести ніякої відповідальности за те, що робить і пише „Нове Село“. Подібне спростування помістив я в „ГКЧ“ з 20. вересня 1931 р.“.

Так заперечує свою приналежність до „Нового Села“ п. Охрим. А тимчасом у реєстрі окружного суду у Львові (в осьмому томі на стор. 4. під числом 892) стоїть чорне на білому, що до дирекції видавничої спілки „Нове Село“, зареєстрованої дня 29. січня 1931 р. належать: 1) *Мацьків Олекса* зі Стрілиськ 2) *інж. Віктор Воробець* зі Скнилова і 3) *інж. Олександер Охрим* зі Львова. Їх заступниками є Максимів Яків і Сениця Іван оба з Запитова.

До сьогоднішнього дня не зареєстровано в суді ніяких змін у складі дирекції „Нового Села“. Отже ясно, що п. Охрим є директором „Нового Села“ від початку аж досі.

Видно, що п. Охрим стидається того, що є директором „Нового Села“, коли аж стільки разів і так завзято це заперечував і то прилюдно, а до того ще й на основі § 19. та через адвокатську канцелярію.

Що п. Охрим цього встидається — це нас декуди не дивує, але дивує нас дуже те, що Ревізійний Союз не стидається того, що має такого ревізора як п. Охрим.

Зі страху перед замахом.

ПАРИЖ, 16. X. ПАТ. „Ле Жур“ приносить вістку, що пруський премієр Ґерінґ побоюючись замаху, все змінює своє мешкання. Навіть його прибічна сторожа не знає ніколи, в якому мешканні він проведе ніч.

—o—

Круп і німецька постанова.

БЕРЛІН, 16. X. ПАТ. Д-р Круп в імені організації німецького сталевого промислу вислав до през. Гінденбурга й канц. Гітлера телеграми, в яких в імені репрезентованих ним промислових організацій „солідаризується з постановами уряду, ухваленими в переломовій годині, що мають запевнити Німеччині рівноправність“ У телеграмі до президента Німеччини союз німецького промислу висловлює при цьому вдячність і обіцює досмертну вірність. У телеграмі до канц. Гітлера д-р Круп підкреслює крім того одностайний фронт усіх творчих верств, які стоять за вождом німецького народу.

—o—

Союз Народів живим трупом.

Виступлення Німеччини зі Союзу Народів викликало, як повідомляють із Токіо, в політичних колах Японії, що не входить теж у склад Союзу Народів, додатнє враження. Японський міністр закордонних справ у пресовім інтерню звернув увагу на держави, які находяться поза Союзом. Є це Зл. Держави, Радянщина, Японія та Німеччина. Ті держави можуть тепер спокійно обсервувати повільне конання того „живого трупа“.

По широкому світі.

— Всі німецькі інжинірі, занятті в більшовиків, одержали наказ покинути негайно Радянщину. На їх місце принято інжинірів французів.

— З приводу візити румунського міністра Тітулеску в Анкарі місцева турецька преса підкреслює приязні взаємини обох держав, які повинні тепер доказати, що над морем Чорним і Середземним нема атмосфери непорозумінь та анархії.

НІМЕЧЧИНА ЙДЕ НА АВСТРІЮ?

Французька преса твердить, нібито Німеччина приготовляється до маршу на Зальцбурґ. Приказ у цій справі видадуть, мовляв, кожної хвилини.

АМЕРИКА И АНГЛІЯ ПРОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ 5-х ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 16. 10. ПАТ. Бюро Конті повідомляє зі Женеви, що представник Америки в приватній розмові рішучо заявився проти участи Америки в евентуальній конференції 5-х держав. В Англії концепція такої конференції є якнайбільше непопулярна. Відкидає її теж мін. Саймон, один премієр Мекдональд сподіється по ній багато.

На протестаційному фронті.

ПРОТЕСТ СЯНІЧЧИНИ.

Присутні на повітовій нараді в Сяноці дня 16. вересня ц. р. громадяни княжівської Сяніцької Землі, вислухавши реферату посла д-ра В. Загайкевича, 1) прилучуються до протесту свого церковного і світського проводу й цілого українського громадянства західних українських земель, та культурного світа проти варварських і звірських метод російських опричників-більшовиків, що ведуть систематично та безоглядно до нищення та виголоджування українців-земляків на Великій Україні та Кавказі; 2) висказують глибокий біль і своє найщиріше співчування тим жертвам новітніх монголів і звірів у людських тілах та зобовязуються разом з іншими українцями працювати над полекшею незавидної їх долі і поборювати і більшовиків-катів і їх прихвостнів на західних українських землях; 3) стверджують, що ті звірства більшовиків своїми розмірами і безоглядністю через масове вбивання безборонних людей, жінок і дітей перевищають усе, що нам у тім напрямі дотеперішня всесвітня історія записала і тому заслуговують на негайну протиакцію цілого культурного людства та на негайну і видатну допомогу жертвам, під загрозою, що клеймо і прокляття цього більшовицького злочину, що веде до загибелі націй, впаде на теперішні і майбутні покоління всіх культурних націй і цілого людства.

ПРОТЕСТ СЕЛЯН САМБІРЩИНИ.

Дня 8. жовтня ц. р. громадяни села **Засадок**, самбірського повіту, після вислухання обширного реферату студ. Осипа Бакали про цілі більшовицької політики на Україні, а зокрема про страшний голод, який спричинили там більшовики, ухвалили відомі протестні резолюції. Резолюції ті підписали всі присутні.

З орґанізаційного руху.

СЯНІЧЧИНА.

Дня 8. жовтня ц. р. відбулася у громаді Новосільці-Гневош, сяніцького повіту, довірочна нарада, на якій посол д-р Загайкевич зложив посольський звіт та обговорив наші національно-політичні й організаційні справи. Присутні ухвалили гострий протест проти жахливих подій на Вел. Україні, висловлюючи обовязок тямбільшої організованости і праці, який тяжить на нас. В дискусії обговорено між ін. справу накиненого Лемківщині т. зв. лемківського букваря і висловлено протест проти намаганого в цей спосіб розединання українців у Польщі.

Нарада відбулася в надзвичайно гарній атмосфері, обєднуючи присутніх на ній старших і молодь обох полів, яка передовсім численно зявилась на цих зборах. Відспіванням національного гимну ці збори закінчено.

Наше громадянство, особливож політичний провід та Т-во „Просвіта“, мусять вже раз присвятити Лемківщині більше уваги, як освідомленим та зорганізованим долам. Новосільчани приступають до будови читального дому на закупленій в тій цілі в хосен „Просвіти“ площі. Та на жаль, не мають на це фондів. З усіх сторін польське населення дістає опіку і поміч від власників дібр та цілої польської інтелігенції, а також від урядуючих чинників. Тож є нашим обовязком помогти найчисленнішими грошевими датками новосільцям до будови читальняного дому. Не лишаймо лемків без помочі!

—o—

Марійська Академія у Львові.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ ДРУЖИН.

Дня 8. жовтня ц. м. відбулося в салі СС. Василіянок при вулиці Потоцького 95 свято посвячення прапору Марійських дружин. В год. 8.30 рано в місцевій каплиці відправили сяту Літургію о. Юл. Дзерович, о. Ол. Бучацький і голова Марійського Товариства о. Ю. Назарко ЧСВВ., що при посвяченні прапору виголосив проповідь. З цієї нагоди в 5. год. попол. відбулася святочна академія, в програму якої входили вокально-музичні точки, деклямації і реферат. З початком академії відчитано привіти й телеграми, з краю і заграниці. Із виконавців звернули на себе увагу публики: Зеновій Шпарович (уч. IV. кл.) деклямацією „Дар для Марії“, маленькі скрипаки Софія й Олесь Бучацькі (уч. I. кл.) що виконали музичні композиції Гречанінова, М. Ковальська деклямацією „Під Марійським прапором“. Добрий реферат „Марія — ідеал української молоді“ мала Августа Банах (уч. V. кл.). Гарне враження зробив на слухачів жіночий хор семинаристок під управою руки проф. К. Гладилович, у супроводі фортепянового акомпанементу д-ра Б. Кудрика і проф. Литвиненка. Дещо слабше вийшов виступ орхестри семинаристок, одначе самозрозуміло, що твори таких мистців, як Мендельсон й Шумана, є для аматорської орхестри дещо за тяжкі. Зате прегарно виглядав живий образ, хоч був дещо за довгий і томив. Слід завважити, що перерви були за довгі і часті переходи вільних хористів робили на салі зайву метушню.

Т. К.

Еміґраційні справи.

У справі виїзду до Канади.

До Канади можуть їхати особи, що мають від своєї родини поіменне візвання себто „перміти“, виставлені в Канаді. Перміти дістають головно жінки й діти до 18 років. Є вони важні лише пять місяців від дати їх виставлення. Часто буває, що еміґранти є дуже недбалі в полагоді виїздових формальностей і передавнюють перміти, а продовження їх вимагає нових коштів. Тому жінки й діти, що мають намір виїхати до Канади, повинні негайно зголоситись в Домі Еміґраційному у Львові (вул. Вишневецьких 4).

Пригадка для еміґрантів до Злучених Держав Північної Америки.

Найближчий транспорт до Північної Америки відходить з Варшави дня 16. ц. м., а корабель „Косцюшко“ відпливе з Ґдині 19. жовтня.

Хто може їхати до Арґентини?

До Арґентини можуть їхати: 1) особи, що мають візвання, виставлені в Арґентині своякми або знайомими, 2) рееміґранти, що мають арґентинський доказ ідентичности, 3) хліборобські родини, які крім коштів подорожі мають 560 долярів. Корабельна карта до Арґентини коштує 950 зол. від особи повище 10 років. Діти від 5—10 років платять половину ціни, а від 1—5 років четвертину карти.

БІЛЬШОВИКИ ПРО ВИСТУП НІМЕЧЧИНИ.

МОСКВА, 16. 10. ПАТ. Більшовицька преса обговорює з оживленням у передовицях виступ Німеччини з розбройної конференції. „Ізвестія" кваліфікують крок Німеччини на міжнародньому терені як ознаку крайнього загострення міжнародніх конфліктів. Виступ Німеччини доказує крім того банкроцтво Ліги Націй. „Правда" твердить, що ізоляція Німеччини на міжнародньому терені ніколи не була ще така повна як тепер і характеризує положення як кризу Версалю, а рівночасно й німецького фашизму. Подібно характеризує положення „Красная Звезда". „За Індустріялізацію" зазначує, що внутрішне положення Німеччини не поправиться з нагоди комедії нових виборів і що міжнародня ізоляція Німеччини не зменшиться завдяки тому, що Німеччина покинула Лігу Націй та завдяки воєнничо-шовіністичному пропагандовому гураганові.

—o—

ФРАНЦУСЬКІ РАДИКАЛИ ТА ВИСТУП НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 16. 10. ПАТ. Едв. Пфайфер, публіцист органу мол. радикалів „Нотр Тан" помістив статтю, яку можна вважати відповідю кол. близьких до уряду, на оферту Гітлера під адресою прем. Даляліє. Автор зазначує, що Німеччина занята нині лише справою озброєння, якого справедливість квестіонує Франція та весь світ, а крім того думає здобути нові тереги та кольоніяльні мандати. Про такі уступки в хосен теперішніх керманичів Німеччини ніхто не думає. В таких умовинах усякі балачки Даляліє з Гітлером булиб нині безпредметові та викликали би оправдане невдоволення Англії, Італії, СРСР, Польщі, Малої Антанти й більшости малих держав. Німеччина старалася вчора знищити політику европейської співпраці, тому треба зреконструвати европейський фронт навіть без неї.

—o—

НОВИНКИ

— **Футра мужеські й жіночі** виконує по найновішим фасонам дешево й солідно **Евген Говикович, Львів, ул. Домініканська ч. 4.** 324 18-30

— **Кабінет косметичний „Dictinction"** Коперника 42 а, II. п. Тел. 72-18, поправляє найбільше знищену церу, стосує відмолодні лікувальні маски, вигладжує зморшки, усуває червоність і всякі дефекти шкіри. Всім Вп. Паням дякує за дотеперішне довіря і запрошує до дальших відвідин. Постійна опіка і порада безплатно. Ціни лікування знижені. „Dictinction"

— **Овочеві щепи і кущі,** певні щодо відміни, гарні та здорові, замовляйте в одинокій українській фірмі А. ТЕРПИЛЯК в Залукві, почта і стація Галич. Телефон: Галич ч. 1. Конто ПКО ч. 500.855. Цінники та оферти безплатно. 5—10

— **Концерт Прокофієва.** Бюро Тірка повідомляє, що в середу 18. ц. м. відбудеться концерт одного з чолових репрезентантів російського музичного світа Сергія Прокофієва. Прокофієв виступить як пяніст і композитор, виступаючи з програмою власних музичних творів.

— **„Нова Скиба".** Так називається орґан філії Сільського Господаря в Луцьку, що став виходити раз у місяць під редакцією Волод. Островського. Перше число приносить ріжні вістки про хліборобську орґанізацію на Волині.

— **За „непризвоїте" поведення в суді.** Як свого часу подано в „Ділі", в часі розправи перед лавою присяглих в Тернополі 23. вересня ц. р. проти Богдана Мушки і тов., обвинувачених за приналежність до ОУН (ст. 97 § 1 к. к.) і поширювання летючок ОУН (ст. 154 § 2 к. к.) оборонець обвинувачених Шкамбари і Горняя пос. д-р Степан Баран зложив оборону тому, що трибунал не взяв під увагу його внеску на вилучення предсідника розправи, віцепрез. окр. суду д-ра Вендриховського. За це на обор. д-ра Ст. Барана наложили зворот всіх дотеперішніх коштів розправи. По заяві посла д-ра Ст. Барана, що складає оборону, забрав слово іменем решти оборонців адвокат д-р Степан Брикович, щоби зазначити солідарність лави оборонців зі становищем пос. д-ра Барана. Предсідник відобрав йому голос, вписав упімнення до протоколу за підвисений тон, а надто трибунал покарав його гривною 50 зол. Саму розправу відложили тоді до грудня ц. р., а обвинувачених арештували на салі і вони тепер у слідчій вязниці. В кілька днів після цього д-р Ст. Брикович одержав акт обвинувачення тернопільської прокуратури за провину зі ст. 128 к. к. (непристойне поведення в суді) і на день 14. ц. м. визначено вже розправу в городському суді в Тернополі. Визначена розправа не відбулася, бо д-р Брикович поставив внесок до львівського апеляційного суду на вилучення всіх городських судів, підчинених окружному судові в Тернополі і на делеґацію львівського суду до переведення тої розправи.

Темпо.

Все живе нині під знаком щораз більшої швидкости. Майже вся історія післявоенної доби це великі, божевільні перегони, при яких інколи рішає про перемогу одна мить, якась маленька її частинка. Швидкіше темпо рішає скрізь про успіх, не тільки на спортовім майдані, не тільки у летунських рекордах, але теж при різких політичних і економічних перемінах, у господарському житті, при кожній напрузі волі, при кожному людському бажанню та намірі, при кожній здійснюваній тузі та мрії. І тому-то психіка сучасних людей це психіка людей засібних.

Можливе, що це горячкове темпо, спалює нашу нервову систему; можливе, що вже не вміємо використати всього до дна, піти за привабливим чаром новини; можливе, що не вміємо вже сприймати спокійно вражінь, зате маємо почування того неспокійного та нагального ритму, яке творить повне задоволення, завдяки постійному подразненню. Пливемо за хвилею, що втікає швидко, невпинно змінюючись, що все проглитає і захоплює всю нашу увагу. Зрештою навіщо мали би ми фільософувати? І так уже не вміємо інакше жити.

Ось чому розумна це річ і корисна пристосуватися до ритму новітнього життя. Коли хочемо йти разом за сучасністю і працювати з нею, мусимо розмовляти її мовою, вживати приняті та переможні її методи. У протилежному випадку наші зусилля стали би джерелом безнастанних непорозумінь і суперечних анахронізмів.

Реформи, які останніми часами перевела в себе Державна Льотерія довершують майже зовсім усе те, що повинна була зробити ця установа, щоби піти за настроями та обставинами сучасного життя. Замісць двох льотерій на рік з повільним темпом, матимемо три. Замісць 5-ти кляс у кожній льотерії, буде тільки 4 кляси з тою самою скількістю виграшів, вирішених у рекордовім часі 4-ох місяців. Цілий льос замість 200 золотих буде коштувати 160 золотих. Це згідно з духом часу і його вимогами.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Процесові гомони.

Були в останньому часі два процеси: за вбивство Голувка в Самборі і за вбивство Худзіка в Березові, оба голосні і тому один заглушив другий.

А шкода.

Нехай би кожний з них лунав осібно, щоб люди могли до них уважно прислухатися. До першого більше ми, до другого більше наші сусіди. Тоді гомін цих двох процесів зродив би не одну здорову думку, за яку нині так тяжко.

Але Самбір ближче, але підсудними були наші хлопці і тому нам гомін самбірського процесу ще довго буде лящіти у вухах.

Ефіяльти, Азефи — все те було і буде, доки людський рід житиме на землі. Народи, які їх у нещасливу годину видали з себе, не падали від того, навіть не подавалися. Струп, хоч болів, але з часом присох і відпав від здорового організму.

Але ні греки не вірили, що Ефіяльт хотів спершу підкупити Ксеркса, ні москалі, що Азеф мав добро революції на оці.

А в нас?

Свята Наївність розправила свої широкі крила і закриває ширший овид не десяткам, чи соткам, а тисячам. Вона шепче їм до вуха, що старий поліційний урядовець є менше хитрий, як молодий ґімназист, що кожний крикун є патріотом, а жаден патріот не потребує контролі. Вона впевняє, що урядовець, на добрім становищі дасться купити за 500 долярів (один доляр = 6 золотих), а молодець, без гроша в кишені, відкине і десять тисяч долярів. Вона видумує сотки оправдань, вияснень і облекшуючих обставин для тих, яким це не належиться, щоби не допустити критичної думки, що але є, а ще гірше може бути. Вона не позволяє кинути й тіни підозріння на справи дуже неясні, а зате позволяє кидати болотом на людей, що цілим життям засвідчили свою чесність. Вона доказує, що мала стирта більше варта як велика школа, а стара жидівська шиба як нова українська кооператива. Вона впевняє, що 10-літній революціонер є небезпечний для держави, а конечний для революції. Вона виключає вплив чужої руки на рідні поводи, а зате вірить, що тільки одна дорога провадить до цілі.

Вона... Вона... Вона... Ще багато речень далось би зачати тим словом. Але годі! Наївність переконана, що про все можна писати. Про все, все і для всіх.

Галактіон Чіпка.

— **Апеляційна розправа проти Маєра і тов.** розпочалася у львівському апеляційному суді 16. ц. м. і потреває три дні. Як відомо, б. нотаріяльного субститута Адама Маєра засуджено за грошеві зловживання на 2 і пів року, інших на менші кари.

— **Наглий суд у Станиславові** відбудеться проти Ізидора Левицького, родом з Кімполюнґа на Буковині, що вломився до громадського уряду в Товмачі і пострілив постерункового Домініка. Проводити розправі буде судля д-р Цисарж, боронитиме адв. д-р Заславський.

— **Ріки виляли.** Наслідком дощів виляли гірські ріки. Стрий осягнув 1.65 м. понад нормальний рівень, Дністер в Самборі 2.35, в Жидачеві 2.40, в Миколаєві 2.65 м. Вода прибуває дальше.

— **Львівська хроніка.** Безробітний Ігн. Роневич, при вул. К. Лещинського не маючи з чого жити, підрізав собі бритвою горло в самогубному намірі. — Скарбовий урядовець Едм. Пйотровський в мешканні при вул. Городецькій ч. 133 орудував так необережно револьвером, що пострілив 9-літню сестру. — Поліція арештувала Мих. Банаха зпід Золочева за це, що перед готелем „Жоржа" по пяному танцював, переодягнений за жінку. — У понеділок відлетіла зі Скнилова до Румунії ескадра 32 польських літаків. — У хаті Романа Терлецького при вул. Глинянській ч. 7. вибухнув прімус. Сильно попареного Терлецького та його сестру забрали до шпиталю. Від вибуху вилетіли всі шиби. — Поліція арештувала робітника фабрики чеколяди „Бранка" Ів. Белевського за це, що наняв собі за заплатою заступника для відсиджування кари в вязниці. — Маріян Левіцький напився денатурованого спірту після суперечки із жінкою. В тяжкому стані забрали його до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Чорткові посвячено новий міст, збудований коштом фонду праці над Серетом. — Шістьох учнів української ґімназії в Чорткові арештовано за поширювання нелеґальних летючок. — В Соколівці пов. Косів згоріла вілля Мих. Скондеюка вартости 20.000 зол. — В Серниках Горішніх пов. Рогатин викопано в полі два людські кістяки що походять від злочину, доконаного перед 10 роками. — В Ярославі повісився зредукований залізничник Петро Бродина.

— **Розправа проти 18 військових.** У військовому суді в Перемишлі почалася в понеділок розправа за надужиття на шкоду державного скарбу проти поручника Ґромадки та 17 підстаршин. Акт обвинувачення закидає пор. Ґромадці, що як касієр 2. телеграфічного батальону в Ярославі допустився надужить на школу державного скарбу фальшуванням виказів, невиплачуванням належностей і т. п. Помагали йому в цьому співобвинувачені.

— **Вбили постерункового.** У звязку з вбивством постерункового Маркевича в Майдані пов. Кольбушова арештовано пять осіб, між ними трьох справжніх вбивників і двох спільників. Крім убивства вони доконали в останніх двох роках багато грабункових нападів в околиці. Бартломій Судол признався до вини, описав подію і видав спільників.

— **Загадочне вбивство.** Ілля Ротенберґ, рільник у Саджаві пов. Богородчани, став жертвою замаху. Коли вернув вечором до хати, впав від сторони ліса стріл, який положив його трупом. На місце випадку приїхав зі Станиславова командант поліції Ганус з поліційним псом. Пес побіг в напрямі одної хати, де переведено ревізію. Власника хати зрештовано. Загально думають, що вбивство було актом пімсти.

— **Помер Лоський Кость.** З Праги повідомляють, що там помер на удар серця Кость Лоський. Покійний, український правник і громадянський діяч родився 1874 р., був професором римського права в українському університеті в Празі. У 1917 р. покійний був помічником губ. комісаря в Галичині, за Центр. Ради заступник директора, за Скоропадського директором департаменту м-ства закордонних справ і українським послом у Фінляндії та Швеції.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВ. УКРАЇНА — СТАНІСЛАВОВІЯ 3:3 (2:0).

До цих змагань виступила Україна в ослабленому складі, бо без Кіцили і Лапчука. Гра в першій половині на високому рівні з легкою перевагою України, напад якої переводить кілька гарних і доцільних потягнень, які кінчаться голями зі стрілів Кльоша і Магоцького. У другій половині місцеві, що здобули в цьому році мистецтво Б-кл., мають спершу легку перевагу і стріляють одного голя, одначе за кілька хвилин Магоцький підвищує вислід 3:1. При кінці змагань розбитий Бутель мусів зійти з грища, і його заступав на воротах Цимбала. Використала це зараз Станіславовія і стрілила два дальші голі, добуваючи почесний вислід 3:3.

Суддював п. Татара зовсім вдоволяючо. Видців, не зважаючи на фатальну погоду й дошкульне зимно, ок. 1.000.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Сян 4:0.** Рішаючі змагання за титул мистця Б-кляси перемиської підокруги виграв Чувай. Не зважаючи на те, Сян входить у найближчому році до А-кляси, бо з перемиської підокруги входять до А-кляси два найліпші Б-клясові клюби.

САМБІР. **Корона — Дністер 4:1 (3:0).** Змагання товариські.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Легіон 2:2.** Змагання тов. (за чашу), закінчилися тим, що публика влетіла на грище, після чого українська дружина, невдоволена рішеннями судді Яблонського, зійшла з грища.

ХОДОРІВ. **У. С. Т. — 6 Д. А. П. Л. (Львів) 2:1 (2:1).** Змагання тов. У. С. Т. перемогло переможця „Цукровні" у відношенні 2:1, що є неабияким успіхом. Ворота для У. С. Т. стоїлив Семигіновський II.

СПОРТОВІ ГРИ.

Минулої неділі покінчилася перша рунда мистецтв у муж. відбиванці. Веде УССК (12 п.) перед Соколом IV (12 п.) кращим відношенням сетів і Плаєм (10 п.). Змісць другої рунди будуть розіграні в днях від 13.—19. ц. м. фінали між 4 першими дружинами й 4 останніми. Мистецтво повинно рішитися на змаганнях Сокіл IV — УССК у четвер 19. ц. м. на грищі Сокола IV, одначе і Плай може відіграти ще поважну ролю.

До 29. ц. м. мусять скінчитися теж реванжі в жін. відбиванці та в жін. і муж. кошівці, бо того дня відбудуться, як відомо, краєві мистецтва в тих 4 конкуренціях при участи мистців Львова, Перемишля, Станиславова і Стрия.

СПИС ЖЕРТВ НА БУДОВУ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТРОП. АНДРЕЯ.

Виказ XXXVIII.

Зложили: Збірка І. Кургана коло львів. церков 168 зол.;75 зол. збірка Г. Юринця; по 25 зол.: тухлянський деканат і Учительська Каса Львів; по 20 зол.: Українська Каса Личаків, Рай. Молочарня Черче й кооп. „Єдність" Підберізці; по 13 зол.: о. Л. Дорош і бобрецький деканат; по 10 зол.: о. В. Мармаш, дир. О. Бурухин, Хойніце й бандажист І. Угрин Львів; по 5 зол.: М. Зінкевич, І. Вітковицька Львів (2 рази), пар. ур. Збораж, Е. Чайківський і Н. Н. Львів; 3 зол. пар. ур. Солонка (2 рази); по 1 зол. Д. Мороз Львів і пар. ур. Лешки Дол.

І. Паславський, робітник, Франція 100 фр. франків; В. Паславський, ст. ветер. комісар, Великий Березний, Закарпаття 200 к. ч.

Усім Жертводавцям складає комітет подяку, а на бажання висилає всім складанки П. К. О.

—o—

Нові книжки й журнали.

Adolf Rudnicki: ŻOŁNIERZE. Warszawa 1933. Wyd-wa „Rój". Стор. 230. 8º.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Вівторок, 17. X. год. 7.30 веч. „Готівка".
Середа 18. X. Вистава не відбудеться.

Театр Ріжнородностей.
Вівторок, 17. X. год. 7.30 веч. Премієра „Дика бжола" комедія Морстіна.
Середа, 18. X. год. 7.30 веч. „Готівка". (Вистава закуплена).

Концертове Бюро Тірка.
Середа, 18. X.: Концерт пяніста Прокофієва.

Кіна.

АДРІЯ: „Безіменні герої" та „Франкенштайн".
АПОЛЬО: „Веселий караваняр" (Власта Буріян).
АТЛЯНТИК: „Наречена з Відня" (оперетка Легара).
ВАНДА: „Над раном" (Рам. Новаро).
КАСІНО: „Осміх щастя".
КОПЕРНИК: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх).
КОЛІСЕЙ: „Ескадра смерти" та ревія „Побач хоч раз".
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес" (Шолома Аша).
МІРАЖ: „Ц. к. листар Врабец" (Власта Буріян).
МУЗА: „Мата Гарі" (Ґрета Ґарбо, Рамон Новаро).
ПАЛЯС: „12 крісел" (Власта Буріян, Линша).
ПАН: „Мадярська рапсодія".
ПАСАЖ: „Золото чортівського провалля" (Боб Костер), „Мистець боксу — це я" (Біллі Солівен).
СТИЛЕВЕ: „Дівча з країни бурей" та ревія з Бельським і Букоємською.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Ліліяною Гарвей).
УТІХА: „Поручник маринарки" та ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 17. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 17.50 Віольончеля, 19.25 Гумореска, 19.50 Легка музика; **Гуйзен** (296,1) 20.45 „Ім вайсен Ресль" оп. Бенацького; **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Спів; **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. мельодії; **Стокгольм** (435,4) 17.30 Вокальний реситаль, 20.00 Муринські пісоньки; **Рим** (441,2) 20.45, 22.00 Концерт; **Відень** (517,2) 12.00, 17.25 Концерт, 19.25 Опера; **Мінхен** (532,9) 14.20 Спів, 20.00 „Фраскіта" оп. Легара; **Будапешт** (550,5) 18.40 Військ. оркестра, 19.30 „Корабель-марево" оп. Вагнера; **Люблина** (574,7) 20.45 Словінські нар. пісні; **Харків** (937,5) 9.00 Військ. музика, марші, 10.00 Музика й оповідання для дітей, 13.50 Популярна й нар. музика, 15.00 Радіоцирк, 18.00 Солісти, 19.00 Симф. концерт.

Середа, 18. жовтня 1933.

Кеніґсберґ (217,1) 18.25 Нар. пісні; **Братислава** (279,3) 10.10 Концерт, 17.30 Спів; **Берлін** (419) 17.45 Пісні, 20.05 Нар. пісоньки; **Рим** (441,2) 21.00 „Дівча Заходу" оп. Пуччінія; **Прага** (488,6) 20.05 Фестіваль Сука; **Відень** (517,2) 11.30 Концерт, 21.10 Пісні; **Будапешт** (550,5) 22.00 Спів, 22.30 Циг. оркестра; **Харків** (937,5) 8.30 Концерт, 9.30 Гумор, 10.10 Концерт для дітей, 15.00 Трубний квінтет, 16.00 Нар. арії та пісоньки, 17.30 Трансм. з театру.

Львівське радіо.

Вівторок, 17. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35 Орхестра мандоліністів; 12.30 Полудневий денник, Метеор. вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Бетовенові твори (з грам. плит); 16.40 Куток мови; 16.55 Музика, спів (Петер, тенор); 17.50 Есперантські вістки; 18.00 Натуралізм і його суспільно-природні основи; 18.20 Музична скринька; 19.05 Скавтівство; 19.15 Всячина, Збіжева біржа; 19.25 Актуальний фейлетон; 19.45 Веч. денник; 20.00 Легка музика, спів; 21.00 Літ. чвертьгодина, виїмка з Гамсунової „Вікторії"; 21.15 Литовська музика; 22.15 Спортові вістки; 22.25 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грамофону.

Середа, 18. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 10.45 Комунікати, грамофон; 12.05, 12.35 Джез; 12.30 Полуд. денник, Метеор. вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Збіжева біржа; 15.45 Російська симф. музика; 16.10 Для дітей: „Ластівка й бузько відлетіли до Африки"; 16.35 Грамофон; 16.55 Солісти (музика, спів); 18.00 Позашкільне фахове приспосіблення; 18.20 Нар. орхестра; 19.05 Всячина; 20.00 Гітари, пісоньки; 21.00 Купецьке життя; 21.15 Фортепян; 22.00 Спортові вістки; 22.10 Танкова музика; 23.05 Найгарніші твори з грам. плит (Чайковський: „Горіхотрускалка").

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

У понеділок Банк Польський платив за доляра 6.00 зол., у приватних оборотах платили за доляра 6.42 зол.

На варшавській біржі нотування в понеділок в год. 2.30 були такі: фунти 28,60, кабель Нюйорк 6.52, чеки Нюйорк 6.50. Виплата на Берлін і Цюріх упала: Берлін 212.20, Цюріх 172.76.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14. X.: масло дес. пр. зол. 3.10, молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця 3.90—4.00 зол. за копу. Тенденція на всі ті артикули удержана.

16. X.: масло зол. 3.10, молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця 4.— зол. за копу. — Тенденція на масло і на сметану удержана, на молоко слабша, на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Іван Присяжнюк, батько 2 нелітніх дітей, які разом з матірю в нужді, сам хорий на грудну недугу, тепер в міськім заведенні для невилічних, просить людей з добрим серцем скласти лепту допомоги. Іван Присяжнюк, міське заведення для невилічних Білінських ч. 9.

Заходом Т-ва Прихильників Українського Мистецтва у Львові відбудеться у неділю 22-го ц. м. у салі „Бесіди" в год. 6. веч. відчит п. Степана Левинського „Релігія і мистецтво Далекого Сходу у своїх взаєминах" зі світлинами. Добровільні датки. 481

Позір Монастиреччина! Дня 25. жовтня ц. р. вполудне відбудеться в Монастириськах в домівці Читальні „Просвіти" публичне віче. Реферує посол Олекса Яворський.

Поклик до П. Т. давніх Членів Т-ва „Українська Бесіда" в Тернополі. Дня 1. лютого 1934 святкує Т-во „Українська Бесіда" в Тернополі 50-ліття свого істнування. Ювилейний Комітет бажає при тій нагоді списати історію Т-ва. Тому, що всі передвоєнні книги Т-ва підчас війни згинули, просимо П. Т. давніх Членів Т-ва надсилати нам свої спомини про діяльність Т-ва. Відповідний квестіонар на бажання висилаємо. Адр.: Тома Водяний, Тернопіль, вул. Качали 14. — За Ювилейний Комітет: **Онуфрій Солтис,** голова. **Тома Водяний,** писар. 479 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.